

Date: January 31, 2025

Position: Associate Professor of Science and Technology Studies

Institution: Tallinn University of Technology

To Whom It May Concern:

I have reviewed Ms. Aisana Dusipova's dissertation project "Philosophical Analysis of the Formation of Modern Kazakhstan Youth Spirituality: Problems and Perspectives" and I am writing this evaluation in my capacity of a foreign scientific advisor for her Ph.D. This overview and evaluation of Ms. Dusipova's project are based upon a detailed English synopsis of her research as well as conversations about her research that she and I have conducted during my visiting fellowship at Al-Farabi Kazakh National University and Ms. Dusipova's stay at Tallinn University of Technology as well as the in the process of co-authoring articles.

Overview. Ms. Dusipova's dissertation project about training of highly qualified personnel, specialists of various fields is in one of the most important areas of achieving success of the economic and socio-cultural development of Kazakhstan. The task of spiritually empowering young people on the path of education is becoming ever more important. Educational institutions can contribute to the modernization and preservation of the best traditions in training of highly qualified personnel. In the process of creating a well-functioning state, the twofold development of an educated citizen, including the issue of spirituality that has been studied here, becomes central. In the current global situation, that is, the rapid development of technology (including artificial intelligence), it is important to analyze the issues of spirituality, humanism and ethics. We are faced with the very difficult question of how long it is possible to remain human while our identity changes. Rationality alone would not help us out because humans are not just rational but also spiritual creatures.

Significance of Research. In the modern world, it is difficult to find a problem more urgent than achieving agreement between various cultural and civilizational paradigms and coherence of actions on a global scale. The idea of studying the formation of the spirituality of young people of Kazakhstan from the philosophical perspective is very up to date in the era of civilizational conflicts emerging and developing. The topic connects closely to the latest developments and thus, it's significance is only increasing.

The author of the dissertation has set the task of analyzing the spirituality of Kazakhstan youth from the philosophical perspective. This is based on explaining her understanding of spirituality from the holistic position. In addition, the author finds a good balance between the traditional spiritual factors of influence and the recent developments. It is well established in the dissertation that tradition and innovation can be addressed as a united whole from a philosophical perspective, as far as spirituality is concerned.

In the course of research, the author has figured out and analyzed the essential features of Kazakhstani youth as a social group, considering the stages of development. This approach has a definite practical value as the results of the analysis will offer valuable guidance for educating young people on different stages of their development and for the build-up of the education system of the country.

Evaluation. The author determines the methodological foundations of the study and elucidates the essence of the concept of spirituality in the traditional and contemporary sense in the context of analyzing the Kazakhstani youth as a social group. The main achievement of the dissertation, to my understanding, is the finding that although the main features of spirituality in the traditional and contemporary sense can be quite different, at times even conflicting, there still is a solid common ground that enables to work out a working synthesis that is based on finding out and elaborating the positive features in both cases and concentrating on developing those. One needs to single out and concentrate on the positive, acknowledging the problems of course, and progress will be achieved.

The methodological foundations of the research are well grounded and well justified. The author is able to make full advantage of the solid methodological basis she has built. The analysis stemming from the solid methodology is very well argued. Most importantly, the results of the analysis can be applied to the most acute social problems many societies are currently facing. The education system of a fast developing country has to be built on a solid basis that adheres closely to the cultural tradition. The study of Ms. Dusipova contributes to this task in a most significant way.

I understand, moreover, that my high opinion of Ms. Dusipova's research is independently confirmed by the fact that she has several articles published in the journals recommended by the Committee for Control over Science and Education of the Ministry of Education and Science of the Republic of Kazakhstan and has presented her research findings at several scientific conferences. One article has been published in a journal indexed by SCOPUS.

Recommendation. Ms. Aisana Dusipova's dissertation project is well-conceived and contributes to the theme of great importance for Kazakhstani society and beyond. Her discussion of historic and present understanding of the spirituality of Kazakhstani youth is thorough, detailed, and insightful. For these reasons as well as those stated above, Ms. Dusipova's dissertation project is up to the standards expected from scientific research. I recommend Ms. Dusipova's dissertation work for defense.

Please do not hesitate to contact me if I can be of any further assistance.

Peeter Muursepp, PhD
Associate Professor of Science and Technology Studies
Tallinn University of Technology
peeter.muursepp@taltech.ee
+372 5016940

Күні: 31 қаңтар 2025 жыл

**Лауазымы: Ғылым және технология зерттеулер бағыты бойынша
қауымдастырылған профессор**

Мекеме: Таллин техникалық университеті

Талап еткен орынға:

Мен Айсана Дусипова ханымның «Қазіргі қазақстандық жастар руханилығының қалыптасуын философиялық талдау: проблемалары мен перспективалары» атты диссертациялық жобасын қарап шығып, осы бағалауды оның PhD бағдарламасы аясында шетелдік ғылыми кеңесшісі ретінде пікірімді жазып отырмын. Бұл шолу мен бағалау Дусипова ханымның зерттеу жұмысының ағылшын тіліндегі қысқаша мазмұны, сонымен қатар менің Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетіне сапарымда және Дусипова ханымның Таллин техникалық университетінде тағылымдама өту барысында жүргізген зерттеуіміз бен әңгімелерімізге негізделген. Сондай-ақ, ғылыми мақалаларды бірлесіп жазу үрдісінде зерттеуге байланысты пікір алмасқан болатынымын.

Шолу. Дусипова ханымның жоғары білікті мамандарды, әртүрлі саладағы мамандарды даярлау тақырыбындағы диссертациялық жобасы Қазақстанның экономикалық және әлеуметтік-мәдени дамуының табысқа жетуінің маңызды бағыттарының біріне жатады. Білім беру жолында жастарды рухани тәрбиелеу міндеті өзекті бола түсуде. Оқу орындары жоғары білікті мамандарды даярлауда үздік дәстүрлерді жаңғыртуға және сақтауға өз үлестерін қоса алады. Тиімді жұмыс жасайтын мемлекет құру үрдісінде білімді азаматтың екіжақты дамуы, оның ішінде руханият мәселесі орталық орын алады. Қазіргі жаһандық жағдайда, яғни технологияның (оның ішінде жасанды интеллекттің) жылдам дамуында, руханият, гуманизм және этика мәселелерін талдаудың маңыздылығы артуда. Біз «адам болып қалу» қаншалықты ұзаққа созылмақ деген өте күрделі сұраққа тап боламыз, себебі адамның тұлғалық болмысы өзгеріп жатқаны белгілі. Тек ақыл-парасатты жоғалтпау, бұл мәселеде көмектесе алмайды, өйткені біз тек рационалды ғана емес, сонымен қатар рухани жаратылыс иесіміз.

Зерттеудің маңыздылығы. Қазіргі әлемде әртүрлі мәдени және өркениеттік парадигмалар арасындағы келісімге және жаһандық ауқымдағы әрекеттердің үйлесімділігіне қол жеткізуден асатын өзекті мәселені табу қиын. Қазақстан жастарының руханилығының қалыптасуын философиялық аспектіде зерттеу идеясы өркениеттік қайшылықтардың пайда болуы мен дамуы дәуірінде өте өзекті болып табылады. Тақырып соңғы оқиғалармен тығыз байланысты, демек оның маңыздылығы тек арта түседі.

Диссертация авторы өз алдына қазақстандық жастардың рухани болмысын философиялық тұрғыдан талдау міндетін қойған. Бұл – руханиятты тұтастай көзқараста түсіндіруге негізделген. Сонымен қатар, автор дәстүрлі рухани ықпал факторлары мен жаңа өзгерістердің арасындағы тепе-теңдікті сақтаған. Диссертациялық жұмыста руханият мәселесіндегі дәстүр мен жаңашылдықты философиялық тұрғыда біртұтас тұтастық ретінде қарастыруға болады деп тұжырымдайды.

Зерттеу барысында автор Қазақстан жастарының әлеуметтік топ ретіндегі негізгі ерекшеліктерін және олардың даму сатыларын анықтап, талдаған. Зерттеу

барысында автор жастардың даму кезеңдерінің ерекшеліктерін ескере отырып, қазақстандық жастарды әлеуметтік топ ретінде маңызды белгілерін анықтап, талдау жасаған. Бұл тәсілдің практикалық құндылығы жоғары, себебі талдау нәтижелері бойынша жастар дамуының әртүрлі кезеңдерінде байланысты тәрбие мәселесі мен елдегі білім беру жүйесін жетілдіруге құнды ұсыныстар береді.

Бағалау. Автор зерттеудің әдіснамалық негіздерін анықтап, қазақстандық жастарды әлеуметтік топ ретінде талдау тұрғысында дәстүрлі және қазіргі замандағы руханият ұғымының мәнін ашады. Менің ойымша, диссертациялық жұмыстың басты жетістігі – дәстүрлі және қазіргі заманғы руханиялық ұғымының түсінгі біршама өзгеше, кейде тіпті қайшы келетін тұстары бар, екі жағдайда да оң белгілерді анықтап, оларды дамытуға бағытталған, синтез ретінде жұмыс істеуге мүмкіндік беретін ортақ негіз бар деген тұжырым. Біз мәселелерді мойындай отырып, оң жақтарын талдап, назар аударуымыз керек, әрине, сонда ғана ілгерілеуге қол жеткіземіз.

Зерттеудің әдіснамалық негіздері нақты, әрі жеткілікті дәлелденді. Автор өзі жасаған берік әдіснамалық базаны толық пайдаланды. Нақты әдістемеден туындайтын талдаулар өте орынды негізделген. Ең бастысы, талдау нәтижелерін бүгінгі таңда көп қоғамдарда кездесетін ең өткір әлеуметтік мәселелерді шешуде қолдануға болады. Қарқынды дамып келе жатқан елдегі білім беру жүйесі мәдени дәстүрмен тығыз байланысты берік негізге құрылуы керек. Дусипова ханымның зерттеулері бұл мәселені шешуге зор үлес қоса алады.

Сонымен қатар, Дусипова ханымның зерттеуі туралы жоғары пікірімді оның Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі Ғылым және білім саласындағы бақылау комитеті ұсынған журналда жарияланған бірнеше мақалалары, және өз зерттеу нәтижелерін бірнеше ғылыми конференцияда таныстыруы дәлелдейді. Бір мақала SCOPUS индекстелген журналында жарияланған.

Ұсыным. Айсана Дусипова ханымның диссертациялық жобасы жан-жақты ойластырылған және қазақстандық қоғам үшін де, одан тыс жерлерде де маңызды тақырыпқа үлес қосады. Оның Қазақстан жастарының руханиятының тарихи және қазіргі заманғы түсінігін талқылауы жан-жақты, егжей-тегжейлі және терең. Осы себептерге байланысты, сондай-ақ жоғарыда көрсетілген артықшылықтар бойынша Дусипова ханымның диссертациялық жобасы ғылыми зерттеулерден күтілетін стандарттарға сәйкес келеді. Дусипова ханымның диссертациялық жұмысын қорғауға ұсынамын.

Егер қандай да бір қосымша көмек қажет болса, маған хабарласудан тартынбаңыз.

Муурсепп Петер, PhD

Ғылым және технология зерттеулер бағыты бойынша қауымдастырылған профессор

Таллин техникалық университеті

peeter.muursepp@taltech.ee

+372 5016940

Аударма ағылшын тілінен қазақ тіліне мен, Бозғали Жанна Нұрланқызымен жасалды, 09.06.1985 жылы Ақтөбе облысында туған, ЖСН 850609400549, диплом АЖБ №0007560, 28 маусым 2007 жылы К.Жұбанов атындағы Ақтөбе мемлекеттік университеті берген

Перевод с английского языка на казахский языки выполнен мной Бозғали Жанна Нұрланқызы, 09.06.1985 года рождения, уроженкой Актюбинской области, ИИН: 850609400549, диплом АЖБ №0007560, выдан Актюбинским государственным университетом имени К. Жубанова 28 июня 2007 года

Қолы/Подпись

Бозғали Жанна Нұрланқызы

Үшінші ақпан екі мың жиырма бесінші жылы, мен, Андақұлова Лиза Бердібекқызы, лицензия №16015942, 18.10.2016 жылы Қазақстан Республикасының Әділет Министерлігімен берілген Ақтөбе нотариаттық округінің нотариусы аудармашы Бозғали Жанна Нұрланқызының қолының түпнұсқалығын куәландырамын. Аудармашының жеке басы анықталды, әрекетке қабілеттілігі және өкілеттілігі тексерілді.

Третье февраля две тысячи двадцать пятого года я, Андақұлова Лиза Бердібекқызы, нотариус Актюбинского нотариального округа, лицензия №16015942, выданная 18.10.2016 года Министерством юстиции Республики Казахстан, свидетельствую подлинность подписи переводчика Бозғали Жанна Нұрланқызы. Личность переводчика установлена, дееспособность и полномочия проверены.

№ тізілімде тіркелді /Зарегистрировано в реестре за № 495

2084 теңге көлемінде сома өндірілді/Взыскана сумма 2084 тенге

Нотариус/Нотариус

Лиза Бердібекқызы

Немірленіп тігілген барлығы
Прошито и пронумеровано на

41 тарау/стр.

бет/листах

НОТАРИУС

Лиза Бердібекқызы

ZZ9005652250203153354X58299D